

Historie van locatie Zuid

Het lager beroepsonderwijs in Oss e.o.

Nu compleet opgenomen in Het Hooghuis locatie Zuid-West.

De voorgeschiedenis van de locatie Zuid-West: zes categorale scholen.

Pas na de 2e Wereldoorlog werd in Oss e.o. het lager beroepsonderwijs dagonderwijs. Tevoren vindt men verschillende vormen van avondonderwijs: de "ambachtschool" voor jongens (vanaf 1909), het lager agrarisch onderwijs voor jongens van de NCB in Heesch (vanaf 1928) en de parttime cursussen "Landbouwvoorlichting" voor meisjes van de NCB die in Oss in 1927 startten.

Dagscholen

Direct na de 2e wereldoorlog, in 1946, startten verscheidene dagscholen: de R.K. Technische Dagschool voor jongens aan de Spoorlaan (vanaf 1950 "St. Willibrordus" geheten), de Landbouw Huishoudschool "Mater Christi" aan de Burg. Ploegmakerslaan, de huishoudschool "mgr. Zwijsen" aan de Torenstraat. De scholen groeiden sterk. De belangstelling voor onderwijs na de Lagere school nam toe, en enkele leerplichtverlengingen maakten de scholen in 1974 vierjarig. Intussen was in 1968 de Mammoetwet ingevoerd, met een nieuwe namen (zoals Lager Technisch Onderwijs) en een nieuwe onderwijsinhoud. Er kwamen nog enkele lagere landbouwscholen bij: in Megen (1953-1960) en in Oss/Heesch. Verder kende Berghem een VGLO, vanaf 1968 LEAO geworden (economisch onderwijs). Een lange reeks fusies leidde tot een nieuwe scholengemeenschap Triascollege, met twee gebouwen: één voor technisch onderwijs aan De Ruivert (gebouwd in 1984-1985) en één voor economisch en verzorgend onderwijs in de Verdistraat (gebouwd in 1977). Beide gebouwen zijn daarna ingrijpend uitgebreid en aangepast aan de eisen van de tijd. Ook ontstond een aantal nieuwe onderwijsrichtingen. Door de fusie van het Triascollege en een aantal scholen van de Stg. Carmelcollege in 2000 ontstond het Hooghuis Lyceum. De twee Triaslocaties werden omgedoopt in locatie Zuid en locatie West.

Het lager beroepsonderwijs in Oss e.o.

Het Lager beroepsonderwijs in Oss e.o. – nu compleet opgenomen in het Hooghuis Lyceum

Lager Technisch Onderwijs / Lager Agrarisch Onderwijs / Lager Economisch en Administratief Onderwijs / Lager Huishoud- en Nijverheids Onderwijs.

Een stukje voorgeschiedenis.

Sinds 1648 bestond in Nederland geen katholiek onderwijs meer. Dat bleef tot ver in de 19e eeuw zo, hoewel in 1853 de vrijheid van godsdienstuitoefening hersteld was. Het bijzonder onderwijs werd nl. tot 1917 niet door de staat betaald. De oprichting van kloosterordes met een onderwijzende taak ging een zeer belangrijke impuls geven. Zo werden o.a. de kloosterordes van de fraters van Tilburg (de Fraters van Barmhartigheid) en de zusters van Tilburg (de Zusters van Liefde) opgericht, die onderwijs voor jongens resp. meisjes gingen verzorgen. In Oss speelden verder de orde van de Carmelieten een rol, in Heesch de Broeders van de Christelijke Scholen en in Berghem de Zusters Franciscanessen van Veghel. Landbouwonderwijs en landbouwhuishoudonderwijs, met name voor het platteland, werd krachtig ter hand genomen door de N.C.B., ook een katholieke organisatie. In dit artikel komen wij initiatieven tegen van verscheidene genoemde organisaties. Maar we beginnen met het lager technisch onderwijs dat steunt op een ander initiatief.

1. het lager technisch onderwijs.

Avondonderwijs.

Het “ambachtsonderwijs” in Oss was tot na de 2e Wereldoorlog avondonderwijs. In 1909 richtten de middenstandsvereniging “De Hanze” en de R.K. Werkliedenvereniging een avondschool op. Er was tevoren al wel een handelsschool met avondonderwijs, en een tekenschool t.b.v. vaklieden, maar een ambachtsschool nog niet. Er werd onmiddellijk een eigen gebouw gezet in de Monsterstraat. De kosten werden voornamelijk gedragen door Ossenaren, vooral de familie Jurgens / Jurgens Vereenigde Margarinefabrieken. Dat geldt ook voor latere uitbreidingen van het gebouw.

De lessen – op vijf avonden per week! – bestonden in de 1e en 2e klas voor een deel uit Voortgezet lager onderwijs (veel rekenen en taal), en verder vaklessen: bij de aanvang vooral timmeren, schilderen, smeden en metselen. In klas 3 en 4 bestond het grootste deel van het programma uit de praktijkvakken. Later kwam daar het vak elektriciteit bij. Aantallen? In 1914 bijvoorbeeld: 70 leerlingen. Ze kwamen uit Oss en omstreken (Berghem, Schaijk, Megen, Haren, Nistelrode, Geffen en Lithoyen). Overigens was het een hele prestatie voor de leerlingen om om 17.30 uur met de school te beginnen, direct na het werk. De directeur was bij de aanvang (januari 1910) Joh. Vrenssen, waarna een aantal andere namen genoemd worden. Per 1 oktober 1927 werd ir. Aldert Vulsma directeur, die daarnaast

een betrekking had als leraar natuurkunde aan het Carmelcollege (vanaf 1925). Hij bleef directeur tot de opheffing van de Avondambachtschool in 1949.

Ook dagonderwijs?

In 1917-1918 is nog een start gemaakt met dagonderwijs, met 32 deelnemers, maar dat was eenmalig. Het aantal leerlingen op de avondschoon liep op: in 1936 134 leerlingen, en liep daarna weer terug: in 1938 110.

Vanaf 1939 ijverde het bestuur voor de oprichting van dagonderwijs: Er was meer vraag naar dagonderwijs (en dan meldde men zich in 's-Hertogenbosch of Nijmegen aan), én het was steeds moeilijker om aan bevoegde leraren te komen voor avondonderwijs.

Dagonderwijs start in 1946. De naam "St. Willibrordus".

In 1946 kwam het ervan: oprichting van een dagambachtsschool met 2-jarige cursus, om te beginnen met smeden en bankwerken, later ook andere vakken. De avondschoon werd door het bestuur – onder veel geharrewar – opgeheven, en kwam later nog enige tijd terug als onderdeel van de dagschool (zie onder).

De school werd te klein; allerlei lessen vonden plaats in andere gebouwen in het centrum.

In 1949-1950 werd een nieuw ("semi-permanent") gebouw gezet op een terrein bij de Spoorlaan. Bij de ingebruikname had de school 280 leerlingen.

Directeur was bij de oprichting in 1946 W. de Kanter. Daarna lezen wij in het gedenkboek "90 Jaar technisch onderwijs in Oss en omgeving" (zie slot van dit artikel) over de directeuren C. van der Horst (vanaf 1950), Th. Andringa (overleden 1957), A. Blanken (vanaf 1958), R. Leentjens (tot 1967; daarna eerste directeur van de nieuwe UTS), A. Daemen (1967-1976), C. de Bont (1976-1988) en Henk Peters (vanaf 1988).

In 1960-62 werd het complex uitgebreid met stenen bouw, direct aan de Spoorlaan; toen werd de school 3-jarig.

Intussen groeide het leerlingenaantal als kool: in 1964 zat men al aan 629. In datzelfde jaar startte men met een afdeling I.T.O. De nieuwbouw werd dan ook weer uitgebreid in 1963-64.

De naam "St. Willibrordus" stamt uit 1950. In dat jaar werd de "R.K. Vereniging voor Ambachtsonderwijs Oss e.o." opgeheven, en per 1-8-1950 een nieuwe "Stichting ter bevordering van het R.K. Nijverheidsonderwijs in Oss e.o." opgericht. De naam van de school werd: R.K. Technische Dagschool "St. Willibrordus".

Voortdurende groei: wat nu?

In 1966 zat de school al aan 850 leerlingen, plus 250 parttime-leerlingen (1 dag per week). Dat betekende: dependances. In 1974-75 kon een nieuwe praktijkvleugel gebouwd worden, zodat er plaats was voor 750 leerlingen.

Maar het aantal leerlingen was bij de oplevering alweer hoger, en dus bleef de dependance aan de Palestrinastraat - in 1967 gebouwd als UTS, na een jaar MTS geworden; begin 1972 door deze school verlaten - noodzakelijk. Deze werd in 1976 zelfstandig als 2e LTS / LAO (zie onder).

Opnieuw avondonderwijs.

In 1950 werd opnieuw een avondschoon opgericht. De lessen vonden plaats in het LTS-gebouw aan de Spoorlaan. De school groeide sterk: in 1951 149 leerlingen, in 1959 359! Toch heeft de bloei niet erg lang geduurd: avondonderwijs raakte minder in trek. In 1971 werd de opleiding geconcentreerd aan een streekschoon in 's-Hertogenbosch.

2. Lager agrarisch onderwijs. Opggericht door de NCB in 1928 in Oss, in 1957 overgeplaatst naar Heesch.

In datzelfde jaar 1957 ontstond in Oss een landbouwwinterschool (twee jaar les in winterperiodes); een jaar later werden al deze scholen omgedoopt in middelbare agrarische school – en dat valt buiten dit overzicht.

Korte tijd (1953-1960) heeft er nog een lagere landbouwschool in Megen bestaan, maar die bleek niet levensvatbaar.

De scholen waren tot begin jaren '50 deelonderwijs: 1e jaar 400 uur, 2e jaar 200 uur, 3e jaar ?, 4e jaar 150 uur. Pas rond 1955 hadden alle scholen in de eerste twee leerjaren volledig dagonderwijs, met meer aandacht voor algemene vorming.

In 1973 is de school te Heesch als afdeling opgenomen in het technisch onderwijs in Oss – zie onder.

Het Lager Technisch Onderwijs én Lager Landbouw Onderwijs, vervolg.

In 1973 werd het Lager agrarisch onderwijs opgenomen bij het technisch onderwijs. De Stichting tot bevordering van het R.K. Nijverheidsonderwijs In Oss e.o. "St. Willibrordus" had dus nieuwe statuten nodig. Men pakte dat voortvarend aan, en veranderde statuten én naam grondig: De nieuwe naam werd: Katholieke Stichting voor Voortgezet onderwijs voor Oss en omstreken. Zo kon men in de toekomst vele fusies aan.

Scholengemeenschap L.T.O./L.A.O. (Lager Technisch Onderwijs en Lager Agrarisch Onderwijs)

De dependance aan de Palestrinastraat, in 1972 begonnen, ging in 1976 samen met het Lager Agrarisch Onderwijs dat uit Heesch overgekomen was. In 1976 werd de school zelfstandig als **R.K. Scholengemeenschap L.T.O./L.A.O.** Deze school had onvoldoende ruimte, zodat de noodgebouwen op het Spoorlaanterrein niet afgebroken werden – toen de 3e fase van de bouw van "St. Willibrordus" in 1975 gereed kwam -, maar een dependance werden van de LTO/LAO. Directeur werd dhr. H. van Hamond; hij bleef directeur van deze school en van de opvolgers De Ruivert en het Trias College tot 1997.

Per 1 augustus 1984 fuseerde de scholengemeenschap met de LHNO-school "Mgr. Zwijsen". In 1985 betrok men nieuwbouw aan "de Ruivert". De naam van de scholengemeenschap werd toen: **R.K. Scholengemeenschap "De Ruivert"**.

De school groeide snel naar bijna 1100 leerlingen, maar dat aantal nam (bij de algemene leerlingendaling in Nederland in de jaren '80) na 1985 weer sterk af.

3. School voor LEAO (Lager Economisch en Administratief Onderwijs) in Berghem.

Per 1 augustus 1989 droeg het afzonderlijke bestuur van de LEAO te Berghem zijn bevoegdheden over aan de **NCB**, het bestuur van o.a. de LHNO Mater Christi (zie onder). De twee scholen fuseerden; de fusieschool kreeg de naam "Hoog Brabant". Een deel van de leerlingen bleef in Berghem tot in 1990 het vernieuwde gebouw van "Hoog Brabant" klaar was; daarna werd de locatie in Berghem opgeheven.

De LEAO-school was ontstaan uit de Lagere school voor meisjes te Berghem, die in 1884 was gesticht door samenwerking van het R.K. Kerkbestuur te Berghem en het Hoofdbestuur

der Zusterscongregatie te Schijndel. In latere jaren kreeg de school enkele voorzieningen voor oudere leerlingen: een 7e, 8e en eventueel 9e klas; een 8e klas met lessen in koken en naaien.

Per 1 januari 1959 werden de bestaande VGLO-klassen – zo heetten de 7e 8e 9e klassen inmiddels - aan de lagere meisjesschool omgezet in een afzonderlijke school voor VGLO, de St.Agnesschool. Deze kende een tweejarige onderbouw, waarin de meeste leerlingen nog leerplichtig waren, en een – parttime - éénjarige bovenbouw.

De bovenbouw (met een kleiner aantal leerlingen) was een parttime-opleiding, met de richtingen: Algemene vorming en een economisch-administratieve richting. Daarnaast was een tweejarige (3e 4e klas) vooropleiding voor verpleegster / kinderverzorgster, en een tweejarige vooropleiding voor kleuterleidster.

In september 1961 kwam een nieuw, eigen gebouw gereed. In 1966 groeide de school, doordat de VGLO school voor jongens in Heesch opgeheven werd en de school in Berghem ook jongens opnam.

In 1968, bij de start van de Mammoetwet, werd de school LEAO. **Zie uitgebreider artikel.**

In 1989 werd de school meegenomen met de fusiegolf in het Voortgezet onderwijs. De school fuseerde met de LHNO-school “Mater Christi” in Oss tot “Hoog Brabant” – na een samenwerking die al in 1983 op bescheiden schaal begon.

4. Huishoudonderwijs.

a. Huishoudschool Mater Christi (sinds 1968 school voor Lager Huishoud- en Nijverheids Onderwijs: LHNO).

Meisjes konden in Oss pas sinds 1946 huishoudonderwijs in de vorm van volledig dagonderwijs volgen – en daarmee behoorde Oss nog tot de voorlopers. De huishoudschool Mater Christi was gesticht door de **NCB**, die in Brabant al veel langer een aantal scholen voor lager landbouwonderwijs had en daaraan sinds 1946 een fors aantal toevoegde. Het “landbouwhuishoudonderwijs” groeide eveneens: in 1960 had de **NCB** 31 van deze scholen, met 9500 leerlingen.

De huishoudschool “Mater Christi” vond zijn oorsprong in de – parttime - cursussen “Landbouwvoorlichting”, die in Oss in 1927 startten, onder bestuur van de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond, en in 1932 door Rijk en gemeente werden gesubsidieerd. In 1946 ontstond hieruit een dagschool: de Landbouw Huishoudschool “Mater Christi”. De school begon tweejarig, werd in 1968 – bij de start van de Mammoetwet van Cals – een LHNO-school (school voor Lager Huishoud- en Nijverheids Onderwijs) met drie leerjaren, en in 1974 – bij een algemene landelijke leerplichtverlenging – vierjarig.

In 1950 kwam een eigen gebouw gereed in de Burg. Ploegmakerslaan (het leerlingenaantal was op dat moment bijna 300). Na verscheidene uitbreidingen van dit gebouw en na stichting van een dependance aan de Monsterstraat (in het centrum van Oss) kwam in 1977 een volledig nieuw gebouw gereed in de Verdistraat. **Zie uitgebreider artikel.**

In 1989 fuseerden de LHNO-school “Mater Christi” en het LEAO-school uit Berghem tot “Hoog Brabant” – **zie onder.**

b. Huishoudschool “mgr. Zwijsen”.

Deze huishoudschool was in 1946 opgericht door de Zusters van Liefde van Tilburg, die zich in 1839 in Oss gevestigd hadden. Zij hebben – in de Arendsvlucht / Begijnenstraat - in de

loop der jaren een klooster, bejaardentehuis, ziekenhuis, kleuterschool, lagere school, Mulo (Maria Immaculata) en huishoudschool gebouwd (en in 1947 aan de Vianenstraat een MMS).

De school zat aanvankelijk in de kleuterschool in de Torenstraat. Een geheel nieuw gebouw aan de Schelversakker kwam gereed in 1961.

In 1968, bij de start van de "Mammoetwet", werd de school een LHNO/MHNO (school voor Lager én Middelbaar Huishoud- en Nijverheids Onderwijs) met de naam: "mgr. Zwijsen". Het leerlingenaantal op de dagopleiding liep op tot 494 in 1969.

Per 1 augustus 1984 fuseerde de afdeling LHNO met de R.K. Scholengemeenschap L.T.O./L.A.O. (zie boven). In 1986/1987 werd het gebouw aan De Ruivert uitgebreid, zodat ook de afdeling LHNO daar in 1987 kon intrekken. In het gebouw aan de Schelversakker bleef het MHNO gehuisvest. **Zie uitgebreider artikel.**

Fusie: scholengemeenschap "Hoog Brabant".

In 1989 fuseerden de LHNO-school "Mater Christi" en het LEAO-school uit Berghem tot "Hoog Brabant" – na een samenwerking die al in 1983 op bescheiden schaal begon - en breidden daarbij het gebouw aan de Verdijkstraat uit. In 1990 konden alle leerlingen van de fusieschool daar terecht. De school had intussen bijna 600 leerlingen, en 5 afdelingen:

Verzorging, Uiterlijke Verzorging, Mode-kleding, Verkoop en Kantoor.

De LTS "St. Willibrordus" zocht aansluiting door de lessentabellen te harmoniseren.

Verdere fusiepogingen.

- In 1986 vonden er fusiebesprekingen plaats tussen een Mavo en LTS "St. Willibrordus". De Mavo heette toen Immac Mavo, een verkorte naam van de Mavo Maria Immaculata aan de Arendsvlucht. Deze besprekingen mislukten na een jaar; de sterk geslonken Immac Mavo fuseerde enkele jaren later, in 1989, met de Vincent van Gogh Havo tot het Mondriaancollege.
- In 1988 werd onderzocht of sg. De Ruivert en de LTS St. Willibrordus konden samengaan. Door grote tegenstand van het personeel van St. Willibrordus kwam de fusie niet tot stand.
- In 1990 werden fusiebesprekingen gevoerd tussen sg. De Ruivert en de St. Antonius Mavo te Heesch. Zij leidden eind 1990 niet tot resultaat. Enkele maanden later (februari 1991) maakten Hoog Brabant, de St. Antonius Mavo te Heesch en het Maaslandcollege bekend, een onderwijskundige samenwerking aan te gaan; ook op dit initiatief rustte geen zegen.

St. Willibrordus nog alleen verder.

Na 1988 kreeg de school o.l.v. directeur Henk Peters een nieuw elan. Intensieve leerlingbegeleiding, remedial teaching, uitgebreide bijscholingsprogramma's voor de leraren, opknappen van het gebouw. En: grote stijging van de aanmeldingen.

1994. De laatste fusie van het Lager beroepsonderwijs: het Trias College.

In 1993 werd het bestuur van St. Willibrordus en De Ruivert (de Katholieke Stichting voor Voortgezet Onderwijs voor Oss en omstreken) overgenomen door een groter schoolbestuur: dat van de **NCB** dat op dat moment in Oss alleen de sg. "Hoog Brabant" had. Een jaar later werden de drie scholen samengevoegd tot één sterke school, onder de naam "**Triascollege**"; de NCB bleef het schoolbestuur. Bij de start van het Triascollege in 1994 had de school 1649 leerlingen en drie gebouwen, namelijk: "De Ruivert", de locatie "Spoorlaan" met de afdeling techniek, en de locatie "Verdistraat" met de richting dienstverlening.

Na enige tijd werd besloten om een vleugel bij "De Ruivert" aan te bouwen en het gebouw aan de Spoorlaan te verkopen voor sloop. De uitbreiding van "De Ruivert" kwam gereed in 1997. En zo werd het Triascollege een school met twee gebouwen: één aan de Verdistraat en één aan De Ruivert.

De directie van het Trias College bestond van 1994-1997 uit: H. van Hamond, M. Smits en H. Peters, en van 1997-2000 uit: de heren H. Peters en M. Smits.

Nog tweemaal een nieuw bestuur.

Het schoolbestuur van de **NCB** was in de jaren '90 bezig, alle scholen over te dragen aan andere besturen. Voor Oss was het zover in 1997.

In 1997 vond een besturenfusie plaats van drie scholen: Den Bongerd, De Singel en het Trias College, en werd een nieuwe stichting opgericht, met de naam "R.K. Stichting voor VO/VSO te Oss".

In 2000 werd het bestuur van het Triascollege voor VBO te Oss overgedragen aan de Stichting Carmelcollege om per 1 augustus 2000 de fusie mogelijk te maken van de vier Carmelscholen in Oss-Heesch-Ravenstein en het Triascollege; bovendien werd op deze wijze VMBO in Oss mogelijk. De scholengemeenschap kreeg de naam Hooghuis Lyceum. Ook Den Bongerd en De Singel werden – voorlopig als zelfstandige scholen – overgedragen aan de Stichting Carmelcollege. In 2002 volgde een fusie van Den Bongerd met het Hooghuislyceum, en in 2003 de fusie van De Singel en het Hooghuislyceum.

Mei 2006, Frans Bruna

Hier moet verwezen worden naar twee boekjes:

- R. de Vries – van Erp: **90 jaar technisch onderwijs in Oss en omgeving.** Verschenen in 1997 toen de gebouwen aan de Spoorlaan werden verlaten.
- Margreet van der Burg en Ton Duffhues: **Laat ze maar leren, een eeuw onderwijs van de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond.** Verschenen in 1998 b.g.v. de opheffing van het Schoolbestuur van de **NCB**.

De LEAO-school te Berghem – in 1989 opgenomen in sg. Hoog Brabant te Oss

Voorgeschiedenis: de lagere school voor meisjes te Berghem.

10 november 1884 werd in Berghem een Bijzondere Lagere Meisjesschool geopend. Zij was gesticht door samenwerking van het R.K. Kerkbestuur te Berghem en het Hoofdbestuur der zusterscongregatie te Schijndel. Tot 1917 waren alle onderwijzeressen vrouwelijke religieuzen.

VGLO (voortgezet gewoon lager onderwijs).

De lagere school kende enkele voorzieningen voor oudere leerlingen. Leerlingen konden na de zes klassen van de Lagere School nog een 7e, 8e en eventueel 9e klas volgen. Verder wordt in 1947(?) in de krant gesproken over ingebruikname van de “Huishoudschool”. Het blijkt te gaan om een nieuw lokaal voor koken en naaien voor leerlingen van de 8e klas, verbonden aan de lagere school. De leerlingen die de lessen in koken en huishoudkunde gevolgd hadden deden daarin een examen bij een externe instantie.

Per 1 januari 1959 werden de bestaande VGLO-klassen – zo heetten de 7e 8e 9e klassen inmiddels - aan de lagere meisjesschool omgezet in een afzonderlijke school voor VGLO, de St.Agnesschool. Deze kende een tweejarige onderbouw, waarin de meeste leerlingen nog leerplichtig waren, en een éénjarige bovenbouw. De school was bestemd voor leerlingen die “geen ULO-diploma konden halen”, zoals men schreef. In 1962 zegt de directrice, zuster Josephina, nog dat op deze school de huishoudelijke vakken het grootste aantal uren in beslag blijven nemen.

De bovenbouw (met een kleiner aantal leerlingen) was een parttime-opleiding. Volgens de wet was het 3e leerjaar het laatste jaar. In het 3e leerjaar kon men kiezen uit een cursus Algemene vorming en een economisch-administratieve richting. Daarnaast was een tweejarige (3e 4e klas) vooropleiding voor verpleegster / kinderverzorgster, en een tweejarige vooropleiding voor kleuterleidster.

Nu de school zelfstandig was geworden, maakte zij zich bekend als een streekschool. In de praktijk kwamen de leerlingen – vooral in het begin - veelal uit Oss en Berghem.

In september 1961 was een nieuw, eigen gebouw gereed gekomen.

De school wordt een “gemengde” VGLO-school.

In 1966 werd de VGLO-school te Heesch opgeheven. Zij stond onder leiding van broeders religieuzen, die ook de lagere jongensschool en de MULO leidden; dezen trokken zich in dat jaar terug. Vanaf dat moment werd de LEAO te Berghem de enige VGLO-school voor jongens en meisjes “voor de gehele streek”. Zuster Josephina – sinds 1937 hoofd van de Lagere school en sinds de oprichting hoofd van de VGLO-school – bleef schoolhoofd.

De school wordt LEAO.

In 1968, bij de start van de Mammoetwet, werd de school LEAO. Het gevolg was, dat de school moeilijker werd; zo werd nu een tweede moderne taal verplicht. De school bleef driejarig, met de mogelijkheid van een 4e klas die voorbereidde op de MEAO. Zuster Josephina werd nu directrice.

In 1970 trad zuster Josephina terug als directrice en werd opgevolgd door dhr. H.C. van Opstal, die al aan de school verbonden was.

Fusie.

In 1989 werd de school meegenomen met de fusiegolf in het Voortgezet onderwijs. De school fuseerde met de LHNO-school "Mater Christi" in Oss tot "Hoog Brabant" – na een samenwerking die al in 1983 op bescheiden schaal begonnen was. Daartoe werd het gebouw van Mater Christi aan de Verdistraat uitgebreid.

In het schooljaar 1989-1990 bleven de 3e en 4e klassen nog in Berghem. In 1990 was de uitbreiding van het gebouw aan de Verdistraat klaar, en konden alle leerlingen van de fusieschool in dat gebouw terecht. Zo kwam er een einde aan voortgezet onderwijs in Berghem.

Mei 2006, Frans Bruna

SG “Hoog Brabant”

Van LHNO “Mater Christi” en LEAO Berghem naar SG “Hoog Brabant” (1989) – naar Trias College (1994). Sinds 2000 opgenomen in Het Hooghuis.

1. De huishoudschool “Mater Christi”.

2. De LEAO (Lager economisch en administratief onderwijs) te Berghem.

De huishoudschool “Mater Christi” vond zijn oorsprong in de – parttime - cursussen “Landbouwvoorlichting”, die in Oss in 1932 startten, onder bestuur van de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond.

In 1946 ontstond hieruit een dagschool: de huishoudschool “Mater Christi”. Het was een tweejarige “Landbouw Huishoudschool”. Die **tweejarige opleiding** noemde men destijds de primaire opleiding. Later werden er aan toegevoegd: een costuum klas en een assistenten klas (de kopklassen van de vijftiger jaren). Tijdens de zestiger jaren kwamen daarbij nog de avondcursussen van de Mater Amabilis.

In 1950 kwam een eigen gebouw gereed in de Burg. Ploegmakerslaan.

Na verscheidene uitbreidingen van dit gebouw en na stichting van een dependance aan de Monsterstraat (in het centrum van Oss) kwam in 1977 een volledig nieuw gebouw gereed in de Verdijkstraat.

In 1968 werd het onderwijsbestel in Nederland op zijn kop gezet: de mammoetwet van Cals. De naam huishoudschool werd vervangen door LHNO. **Het onderwijs werd 3-jarig**, met meer algemeen vormend onderwijs.

In 1974 werd de leerplicht verlengd. **Het onderwijs werd 4-jarig** en er kwam een geprofileerd examensysteem. Dat wil zeggen dat de leerlingen op A-, B- of C-niveau per vak opgeleid moesten worden en dientengevolge op niveau examen moesten afleggen. Ook werden nieuwe vakken geïntroduceerd: maatschappijleer en verkooppraktijk.

1980. De economische hoogconjunctuur was voorbij. De bedrijfsscholen hielden op te bestaan. Het lager beroepsonderwijs kreeg de zwarte piet toegespeeld. Zij konden niet voldoende gekwalificeerde beroepsbeoefenaren afleveren. Wie kent de uitspraak niet: "Ze kunnen nog geen hamer vasthouden". Deze ontwikkeling geeft aan hoezeer het LBO gekoppeld is aan onze economie. Hoe dan ook de roep om gekwalificeerde beroepsbeoefenaren, om mensen die hun vak kennen, werd weer nadrukkelijker gehoord. Dit betekende voor ons onderwijs het opstarten van harde afdelingen. Afdelingen die zich richten op de werkwijze in bedrijven en instellingen. Ook het Ministerie onderkende deze problematiek en kwam met een wetsontwerp dat heette: Een LBO met afdelingen: het Voorbereidend Beroepsonderwijs. De afdelingen verzorging, uiterlijke verzorging, verkoop en

ook mode-kleding werden, zowel qua outillage als onderwijsinhoudelijk, aangepast aan de vraag van onze maatschappij. **In 1984** werd directrice mevrouw M. Janssen opgevolgd door dhr. M. Smits.

1989: Na een jaar fusiebesprekingen ging de school samen met de LEAO-school uit Berghem (na een samenwerking die al in 1983 op bescheiden schaal begon). De fusieschool kreeg de naam "Scholengemeenschap Hoog-Brabant". Bouwplannen resulteerden per 1 november 1990 in een nieuw gebouw aan de Verdijkstraat. De school had intussen bijna 600 leerlingen en 5 afdelingen. Dhr. M. Smits werd directeur van de fusieschool.

In de jaren '90 leidde landelijk onderwijsbeleid tot vorming van scholengemeenschappen. Als gevolg hiervan hief de NCB geleidelijk aan zijn onderwijsactiviteiten op. In 1997 kreeg het Trias College een eigen bestuur, waarin ook Den Bongerd en De Singel opgenomen werden: .

In 2000 droeg dit bestuur het Trias College over aan de Stichting Carmelcollege en fuseerde met vier Carmelscholen in Oss en omgeving tot het Hooghuislyceum; ook Den Bongerd en De Singel werden – voorlopig als zelfstandige scholen – overgedragen aan de Stichting Carmelcollege. In 2002 volgde een fusie van Den Bongerd met het Hooghuislyceum, en in 2003 de fusie van De Singel en het Hooghuislyceum.

Mei 2006, Frans Bruna